

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 06121-13/2022/7

Datum: 13. 10. 2022

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, Stegne 7, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: agencija), na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/11, 84/15 in 204/21; v nadaljevanju: ZAvMS), v postopku inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb ZAvMS, izdaja zavezancu NTV24.si d.d., Štihova ulica 7, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: zavezanec oziroma izdajatelj ali ponudnik), kot izdajatelju televizijskega programa NOVA24TV, ki ga zastopa direktor Boris Tomašič, po uradni dolžnosti, naslednjo

ODLOČBO

1. Zavezancu NTV24.si d.d., Štihova ulica 7, 1000 Ljubljana, se kot ponudniku avdiovizualne medijske storitve NOVA24TV odreja, da preneha s spodbujanjem nasilja ali sovraštva do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja, in sicer tako, da:
 - **naslednji dan** po vročitvi te odločbe zagotovi, da programska vsebina z naslovom »*Kdo vam laže?*« ne bo predvajana v televizijskem programu NOVA24TV, na način in v obliki z dne 28. 6. 2022, 20:52:11–20:52:33 in 20:52:41–20:52:58, oziroma samostojno ali kot del druge programske vsebine v tem delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah;
 - v roku **petih (5) dni** od vročitve te odločbe zagotovi, da programska vsebina z naslovom »*Kdo vam laže?*« ne bo dostopna na katerikoli avdiovizualni medijski storitvi, bodisi televizijskem programu bodisi avdiovizualni medijski storitvi na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika, na način in v obliki z dne 28. 6. 2022, 20:52:11–20:52:33 in 20:52:41–20:52:58, oziroma samostojno ali kot del druge programske vsebine v tem delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah;
 - v roku **tridesetih (30) dni** od vročitve te odločbe v programski vsebini z naslovom »*Kdo vam laže?*« oziroma v primerljivi programski vsebini na sporedu televizijskega programa NOVA24TV, predvajani v primerljivem programskem času predvajanja predmetne vsebine, objavi izrek te odločbe, na način in v obliki, da bo gledalec jasno in nedvoumno seznanjen z njegovo vsebino, in sicer: »Izdajatelju televizijskega programa NOVA24TV je Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije odredila ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti, na podlagi katerih bo v prihodnje lahko preprečil spodbujanje k nasilju ali sovraštvu do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja, kot je bilo to ugotovljeno v oddaji »*Kdo vam laže?*« dne 28. 6. 2022.«;
 - v roku **tridesetih (30) dni** od vročitve te odločbe seznaniti novinarje, voditelje in vse druge odgovorne osebe za realizacijo avdiovizualnih programskih vsebin, ki so predvajane v televizijskem programu NOVA24TV, s predmetno inšpekcijsko odločbo in

- v roku **tridesetih (30) dni** od vročitve te odločbe oblikuje smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja nasilja ali sovraštva v vseh programskih vsebinah lastne produkcije; smernice morajo temeljiti na določbah prve alineje 9. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah in ugotovitvah predmetne inšpekcijske odločbe ter vsebovati najmanj: a) navodila za ravnanje novinarja oziroma voditelja, tako kontaktne televizijske pogovorne oddaje, kot tudi vsake druge programske vsebine zavezanca, ki je nastala v njegovi lastni produkciji; b) navodila v kontaktno oddajo kličočemu gledalcu v zvezi z zahtevami zavezanca po preprečevanju spodbujanja nasilja ali sovraštva, ki morajo biti v določenem časovnem intervalu, a najmanj v obdobju treh (3) mesecev, predvajana vsakič, preden bo gledalec sodeloval v kontaktni oddaji oziroma vsaki drugi programski vsebini zavezanca; s smernicami ravnanja seznanjeni vse, v prejšnji alineji navedene osebe.
2. Zavezanec mora najkasneje do izteka roka iz tretje, četrte in pete alineje prve točke izreka te odločbe obvestiti agencijo o odpravljenih nepravilnostih in sprejetih ukrepih v zvezi z izpolnitvijo obveznosti ter ji v ta namen:
- K prvi alineji prve točke izreka: Posredovati dokazilo v obliki izjave, da programska vsebina »*Kdo vam laže?*« ne bo predvajana v televizijskem programu NOVA24TV, na način in v obliki z dne 28. 6. 2022, 20:52:11–20:52:33 in 20:52:41–20:52:58, oziroma samostojno ali kot del druge programske vsebine v tem delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah;
 - K drugi alineji prve točke izreka: Posredovati dokazilo v obliki izjave, da programska vsebina z naslovom »*Kdo vam laže?*« ne bo dostopna na katerikoli avdiovizualni medijski storitvi, bodisi televizijskem programu bodisi avdiovizualni medijski storitvi na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika, na način in v obliki z dne 28. 6. 2022, 20:52:11–20:52:33 in 20:52:41–20:52:58, oziroma samostojno ali kot del druge programske vsebine v tem delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah;
 - K tretji alineji prve točke izreka: Posredovati posnetek programske vsebine, v kateri je bil predvajan izrek te odločbe;
 - K četrti in peti alineji prve točke izreka: Posredovati dokazila v obliki kopije smernic ravnanja za preprečitev spodbujanja nasilja ali sovraštva ter dokazila o seznanitvi z njimi in predmetno inšpekcijsko odločbo vseh oseb, navedenih v četrsti alineji prve točke izreka te odločbe.
3. Posebni stroški postopka niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija, ki je na podlagi prvega odstavka 39. člena ZAvMS pristojna za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb ZAvMS, je zoper zavezanca kot izdajatelja televizijskega programa NOVA24TV (na dan 5. 10. 2022 medij v Razvidu medijev voden pod opravilno številko 1991, izdajatelj imetnik dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti št. 38161-82/2020/1 z dne 4. 9. 2020), po uradni dolžnosti, vodila postopek inšpekcijskega nadzora zaradi domnevnega nespoštovanja določbe

prve alineje 9. člena ZAvMS, v času, ko se je na televizijskem programu NOVA24TV predvajala televizijska oddaja z naslovom »Kdo vam laže?«.

Prva alineja 9. člena ZAvMS med drugim določa, da je prepovedano prek avdiovizualnih medijskih storitev spodbujati nasilje ali sovražstvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja.

(1)

Agencija je na podlagi lastnih posnetkov televizijskega programa NOVA24TV opravila analizo oddaje »Kdo vam laže?«, predvajane dne 28. 6. 2022, 20:09:48–20:56:30¹, in ugotovila, da gre v skladu z Metodologijo nadzorstva avdiovizualnih medijskih storitev in radijskih programov (Uradni list RS, št. 31/12 in 87/22; v nadaljevanju: Metodologija) za kontaktno televizijsko pogovorno oddajo informativnega značaja. Za tovrstne oddaje je značilna obravnava za javnost aktualne tematike, tj. aktualnih dejstev v zvezi z najrazličnejšimi zadevami splošnega interesa. V konkretnem primeru gre za kontaktno oddajo, v kateri voditelj sprejema klice gledalcev, ki so pozvani k izražanju svojih mnenj in stališč o aktualnih dejstvih, dogodkih in dogajanjih, prvenstveno politične narave. Ob zaključku klica pa voditelj vsak tak govor še sam (praviloma v afirmativni maniri) komentira. Gre torej za uredniško oblikovano vsebino pod uredniško odgovornostjo izdajatelja, ki v konkretnem primeru želi gledalcem ponuditi prostor javne razprave o aktualnem družbeno-političnem dogajanju. Voditelj vsaj v delu vodi pogovore na osnovi predhodno pripravljene scenarija, tj. na način vnaprej pripravljenih iztočnic in izpostavljenih tematik. V večinskem delu pa se odziva na govor kličočega, tako da ga postavi v kontekst vnaprej pripravljene idejne koncepta oddaje.

Za uredniško oblikovano programsko vsebino velja, da mora imeti na podlagi predhodne uredniške odločitve jasno določene tako vsebinske kot izvedbene normative, ki vnaprej predvidijo obravnavano tematiko, in, upoštevajoč naravo oddaje tu, tudi določijo ravnanja voditelja (tudi režije in drugih za realizacijo oddaje odgovornih oseb) v primeru nepredvidljivih odklonov od materialnih zakonskih zahtev, norm in pravil, ki jih mora pri svojem razširjanju upoštevati vsaka avdiovizualna medijska storitev oziroma njen ponudnik. Glavni namen avdiovizualne medijske storitve je v skladu s prvo točko 3. člena ZAvMS zagotavljanje programskih vsebin, ki so pod uredniško odgovornostjo ponudnika avdiovizualne medijske storitve. Agencija je na podlagi te bistvene premise, in izhajajoč iz obsega domnevne kršitve, na osnovi slušno-vidne zaznave analizirala oddajo v luči domnevne kršitve določbe prve alineje 9. člena ZAvMS.

(2)

Predmet tega inšpekcijskega nadzora predstavlja del oddaje »Kdo vam laže?«, tj. govor kličočega gledalca v oddajo (20:52:11–20:52:33, sicer s pričetkom ob 20:51:44) in govor voditelja kot odziv na predhodni govor gledalca (20:52:41–20:52:58, sicer s pričetkom ob 20:52:36).

¹ Oddaja je bila sicer na način prve in kasnejših ponovitev predvajana tudi 29. 6. 2022 (kot to izhaja iz zavezančevega javno objavljanega sporeda, dne 26. 7. 2022 dostopnega na naslovu <https://nova24tv.si/tv-spored/?date=2022-06-29>). Na dan 26. 7. 2022 pa je oddaja dostopna tudi na platformi za izmenjavo videov YouTube, in sicer na kanalu Nova24TV Slovenija, https://www.youtube.com/watch?v=Qvbr31sB_il&list=PLpmigMZdAMcn3X02RtYF1g2kUpyIDCqQC&index=9 (8.312 ogledov).

Govor gledalca (20:51:44): *Dober večer, Boris. Spet se javljam jaz. Ob tej naši bedasti vladi, ki jo imamo zdaj, jaz ne vidim drugega, kot da Slovenija ni več država, nima več imena naša država Slovenija, zdaj imamo novo ime Socialistična zveza delovnega ljudstva. Jaz ne vem, kaj je to. **Borba za Slovenijo se bo zdaj ponovila in pozivam vse Slovence, da se pripravijo za boj. Za boj, da nazaj dobimo Slovenijo. Tisti, ki imate orožje doma, ne ga predati policiji. Tisti, ki ga nimamo, si ga bomo nabavili, da se obračunamo. Ker tle družga ni. Ker sila zahteva silo. To bi jaz povedal, nič drugega. Hvala lepa.***

Govor voditelja (20:52:36): *Hvala lepa. **Ja, lejte, jaz sem že pred časom rekel, prišli so s krvjo na oblast, očitno bodo z oblasti samo na silo šli. Bojim se, da bo to res. Drugače, vidite, kaj delajo in nas bodo podjarmal' in ni zastoj Cankar pisal, da smo hlapci, če bomo to dovolili ...***

Agencija je zadevna govora presojala v luči prve alineje 9. člena ZAVMS, in sicer, ali sta kličočki gledalec in voditelj pri njunem širjenju prek avdiovizualne medijske storitve spodbujala nasilje ali sovraštvo na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja. Izhodišče obravnave predstavlja presumpcija, da gledalec s svojim govorom ni le uveljavljal svoje pravice do svobode govora, pač pa je z aktivnim apelom k »pripravi na boj« spodbujal nasilje in sovraštvo do skupine oseb na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja. Pri tem voditelj ni posredoval in ga ustavil oziroma v nadaljevanju zavrnil takšen govor kot nesprejemljiv, pač pa nasprotno, gledalčev govor v nadaljevanju afirmiral s pozicioniranjem sile kot edine možnosti udejanjenja gledalčevega cilja. Ker takšen govor utegne spodbujati nasilje ali sovraštvo v družbi, je v avdiovizualni medijski storitvi prepovedan. Zakonski znaki govora, ki predstavljajo domnevno kršitev prve alineje 9. člena ZAVMS, bodo podrobno razdelani v nadaljevanju.

(3)

Agencija je zaradi ugotovitve vseh relevantnih dejstev in okoliščin zavezanca z dokumentom, naslovljenim Obvestilo o uvedbi postopka inšpekcijskega nadzora in poziv k izjasnitvi, št. 06121-13/2022/5 z dne 9. 8. 2022 (v nadaljevanju: poziv), obvestila o začetku inšpekcijskega nadzora in ga seznanila z vsemi dejstvi in okoliščinami ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitev ter predložila ustrezne dokaze. Zavezanec je bil pozvan k podaji pisne izjave v roku v zvezi s predmetom nadzora. Poziv je bil zavezancu vročen 11. 8. 2022. Posamezne relevantne in utemeljene navedbe zavezanca iz podane izjave (vodena pod opravilno št. 06121-13/2022/6 z dne 30. 8. 2022; v nadaljevanju: izjava), bodo, ne glede na to, da zavezanec svoje izjave ni podal v roku, ki ga je določila uradna oseba, ki vodi postopek, predmet obravnave v nadaljevanju, smiselno upoštevane oziroma zavržene kot del končne odločitve agencije.

Na tem mestu agencija izrecno poudarja, da so posamezne navedbe zavezanca neutemeljene in v nekaterih primerih za postopek tu tudi nerelevantne. Skupni imenovalec pretežnemu obsegu zavezančevih navedb pa je nerazumevanje določb materialne zakonodaje in neupoštevanje vseh dejstev, predhodno obrazloženih v pozivu agencije. Agencija tako iz zavezančeve izjave ugotavlja, da zavezanec v celoti zavrača ugotovitve agencije, njeno vodenje inšpekcijskega postopka pa razume kot poseg v svobodo govora. Na tej osnovi se tako do tristopenjskega testa agencije tudi sploh ne opredeli. Tako v izjavi, podobno kot to voditelj v sami oddaji, zagovarja govor kličočega gledalca in ga

razlaga v kontekstu posameznih zgodovinskih dejstev (občih in subjektivnih), ki za postopek tu niso relevantna. Agenciji očita členjenje obeh govorov in njuno obravnavo izven konteksta, pa čeprav ju členu v izjavi sam in ju za povrh postavlja v (zgodovinski in osebnostni) kontekst, ki za presojo storjene kršitve v postopku tu ni relevanten. Tuj oziroma nerazumljiv se zavezanec zdi tudi koncept uredniške odgovornosti (šesta točka 3. člena ZAvMS) in uredniške odločitve (sedma točka 3. člena ZAvMS), ki se v vsaki avdiovizualni medijski storitvi redno sprejema za izvajanje prve. Tako je v celoti napačno trditi, kot to zavezanec, da obravnavana oddaja ni uredniško oblikovana in je voditelj zgolj oseba, ki sprejema klice gledalcev in se nanje odziva. Zavezanec v celem zanemari uredniško odgovornost, ki pomeni izvrševanje nadzora nad izborom, organizacijo in umestitvijo programskih vsebin v televizijskem programu – kjer je bila zadevna programska vsebina razširjana. Zavezanec je kot pravna oseba, ki opravlja dejavnost ponujanja avdiovizualne medijske storitve, nosilec uredniške in pravne odgovornosti. To pomeni, da nosi polno odgovornost za predvajanje vsake programske vsebine v njegovem televizijskem programu in se iz nje ne more ekskulpirati. Vse izjavljanje zavezanca v zvezi s tem nenazadnje demantira že sam objavljen impresum na koncu tu obravnavane programske vsebine. Tam je namreč jasno navedeno, kdo je avtor in voditelj, kdo je odgovorna oseba za realizacijo, podatek o odgovornem uredniku in podatek o tem, da gre za lastno produkcijo zavezanca. Izjavljanje zavezanca, da »oddaja ni uredniško vodena« je tako v celoti depelasirano. Odgovor voditelja na govor ključnega gledalca seveda ne more biti del vnaprejšnjega scenarija (kot to recimo velja za temo oddaje, vnaprej pripravljene iztočnice, bodisi v obliki voditeljevega govora bodisi video posnetkov in ostalih gradiv), mora pa se tisti, ki ga podaja – torej voditelj, zavedati svoje vloge, kot tudi vloge ali drugače pravic in dolžnosti medija, prek katerega se takšen govor razširja. Vse to agencija že v pozivu v celoti pojasni, zavezanec pa v izjavi v celoti zanemari. Agencija tako na tem mestu kot ključno ponovno izpostavlja dvoje, prvič, zavezanec nosi polno uredniško odgovornost za predvajanje svojega televizijskega programa, kar med drugim pomeni, da polnokrvno izvršuje nadzor nad izborom programskih vsebin, ki jih predvaja v svojem programu (6. točka 3. člena ZAvMS) oziroma, kot to med drugim določa drugi odstavek 9. člena Zakona o medijih (Uradni list RS, št. 110/06-UPB1, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZMed), nosi temeljno odgovornost za izvajanje programske zasnove medija, zato je izjava zavezanca v tem delu v celem nerelevantna. In drugič, voditelj je oseba, ki se ukvarja z zbiranjem, obdelavo, oblikovanjem in razvrščanjem informacij za objavo prek izdajateljevega medija, v njegovem imenu in na njegov račun, zato je trditi, da je agencija posegla v lastne vrednostne opredelitve voditelja za agencijo hkrati tudi dokaz oziroma priznanje zavezanca, da je v primeru tu obravnavanega govora prišlo do neizvrševanja uredniškega nadzora in dopustitev izvršitve kršitve prve alineje 9. člena ZAvMS. Agencija posebej izpostavlja še ključno mesto zavezančeve izjave, kjer ta sam prizna, da bi tu obravnavana govora utegnili pripeljati do »napačnega razumevanja«, zato je voditelj v oddaji, ki je sledila »poudaril, da ne podpira nasilja, da ne poziva k nasilju.« Takšno izjavo zavezanca agencija razume kot njegovo posredno priznanje, da se morda vseeno zaveda pomena subjekta in medija, prek katerega se je takšen govor razširjal, pa čeprav se zavezanec v zvezi s to točko tristopenjskega testa, kot pojasnjeno zgoraj, ne izjavi. Dodatno in obenem ključno, zavezanec v tem momentu s to svojo izjavo celo prizna, da dopušča možnost, da se takšen govor utegne tudi »napačno razumeti«. Obstoje takšne možnosti pa neposredno izkazuje kršitev prve alineje 9. člena ZAvMS. Agencija na podlagi do tu navedenega tako v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju, katerega dejstva in okoliščine bodo podrobno pojasnjene v nadaljevanju.

(4)

Agencija je, sledeč uveljavljeni praksi, zgornja govora gledalca in voditelja presojala skozi tristopenjski test (kriteriji kot takšni so uveljavljeni tudi v slovenski in evropski sodni praksi²), in sicer glede na naslednje kriterije: a) namen govora, b) vsebina govora in c) kontekst govora.³ V nadaljevanju bosta s pomočjo vsakega kriterija posebej presojana zgoraj navedena govora, presoja pa v namen dokazovanja podkrepljena s konkretnimi dokaznimi znaki domnevne kršitve spodbujanja nasilja in sovraštva do skupine oseb na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja. Mestoma, kjer je to z vidika relevantnosti zavezančevih navedb iz izjave potrebno, pa se do njih tudi opredelila.

(4.a)

Agencija je pri tem kriteriju presojala, ali je gledalec s svojim govorom zgolj užival svojo pravico do svobode govora ali je z njim spodbujal nasilje in sovraštvo do skupine oseb ter ali je odziv voditelja, tako tekom samega govora gledalca (v smislu ukrepanja) kot z lastnim govorom, ki mu je sledil, zasledoval cilj obveščanja javnosti o temah v javnem interesu in nudenja prostora za javno razpravo ali je z njim spodbujal nasilje in sovraštvo do skupine oseb na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja.

Agencija najprej pojasnjuje, da je glede na posamezne okoliščine primera, kot na primer: žanr programske vsebine (kot zgoraj), tako v smislu nudenja prostora za javno razpravo kot dejstva, da je nosilec govora (tudi) v studio kličeči gledalec, medtem ko predstavlja voditeljev govor odziv nanj, in torej posledično sama vsebina ni mogla biti predhodno, scenarijsko pripravljena, kot tudi na drugi strani dejstva, da gre v tem primeru za govor proti subjektom moči (in torej ne manjšinsko skupnost, praviloma v deprivilegiranem družbenem položaju), ki zaradi te svoje javne funkcije, ki jo opravljajo, predstavljajo osebe, ki trpijo presojo javnosti glede opravljanja njihove javne funkcije, govora v nadaljevanju presojala tudi skozi navedene okoliščine. Odpiranje prostora za javno razpravo in izpostavitve javnih osebnosti, ki opravljajo javne funkcije, vsakokratni kritiki, je absolutno nujno za vsak demokratičen prostor. Zato so tovrstne vsebine zagotovo v javnem interesu in je treba to okoliščino posebej vzeti v obzir.

Sledi, v znatni meri sicer žaljiv, nespoštljiv, razdiralen ter slabšalno zaznamovan govor (primeri uporabljenih izrazov s strani gledalcev, brez intervencije voditelja: budale, barabe, mrhovinarji, klinci, kurba, lulek, imeti psihične težave, zmešan, debil, kreten, smeti, podgane (poimenovanje za ljudi)⁴), ki je bil prepoznan v oddaji, zato ni predmet postopka in agencija posebej poudarja, da se do njega posebej ne opredeljuje, saj tovrstni izvedbeni način in jezikovno okolje svoje lastne produkcije v celoti sodi v domeno in odgovornost izdajatelja, ki takšne programske vsebine razširja.⁵ Vendar pa je bil ta primarni namen oddaje, tj. nudenje prostora za javno razpravo, nedopustno presežen z govorom kličečega gledalca, ki potem ko uvodoma izreče (sicer neargumentirano), a popolnoma legitimno

² Glej: https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf.

³ Priporočilo Sveta Evrope (97)20E/30 oktober 1997.

⁴ Citirano, kot izhaja iz oddaje, ki je predmet analize.

⁵ Pa čeprav raba tako zaznamovanega govora tudi posredno izkazuje sam namen oddaje, ki na ta način preseže golo informiranje javnosti in namen nudenja prostora za javno razpravo, saj odkazuje na namen razvrednotenja osebe (oziroma skupine oseb) drugačnega prepričanja, političnega ali drugega mnenja kot osebe.

kritiko do trenutnih političnih predstavnikov na oblasti, v nadaljevanju s *pozivom*⁶ drugim gledalcem oddaje (katerih obstoja se oziroma bi se moral zavedati, saj je medij komunikacijsko sredstvo, ki je namenjeno množičnemu komuniciranju širši javnosti) izvrši akt spodbujanja nasilja do skupine oseb na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja (»[I]n *pozivam* vse Slovence, da se pripravijo za boj ...«). Namen se tu izkaže sam po sebi, saj preseže primarni namen (pasivne) podaje kritike in se stopnjuje do apeliranja k aktivnemu odzivu gledalcev, ki takšen govor spremljajo. Namen takšnega govora se tako kaže v aktivaciji posameznikov zoper nosilce trenutne politične oblasti – tako da bo pri tem uporabljeno orožje (tisto v posesti posameznika, kot tudi tisto, ki bo šele pridobljeno za ta namen). To pa eklatantno izkazuje namen spodbujanja nasilja in sovraštva do skupine oseb na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja in predstavlja resno grožnjo vzniku nasilja ter ohranjanju reda in miru v družbi. Takšno pozivanje k uporabi orožja »za boj, da nazaj dobimo Slovenijo,« predstavlja hudo kršitev demokratičnih standardov in fundamentalno nasprotuje ideji mirnega izražanja volje ljudstva s pomočjo uveljavljenih demokratičnih orodij. Temu namenu sledi tudi govor voditelja (ki z ničemer niti predhodno ne prepreči razširjanje takšnega govora), ki se sicer izrazi v metaforični obliki (»[P]rišli so s krvjo na oblast, očitno bodo z oblasti samo na silo šli.«), a s svojim govorom o zamenjavi oblasti na način uporabe sile (vezano na uporabo orožja v gledalčevem govoru pred tem) jasno izkazuje namen spodbujanja k nasilju in sovraštvu do skupine oseb na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja.

Namen voditelja dodatno podkrepljuje tudi ugotovitev, da sicer skozi oddajo predstavlja izključno eno stališče, brez nasprotne argumentacije oziroma alternativnega pogleda. S svojimi govornimi vložki, pripravljenimi izhodišči in poenostavljenimi razlagami izven vsakokratnega konteksta uporablja način argumentacije, ki deluje kot metoda upravičevanja sovražnega diskurza, ki eskalira v ugotovitvi (»[O]čitno bodo z oblasti samo na silo šli.«). Takšen govor ne uživa pravnega varstva v okviru pravice do svobode izražanja. Nadalje, takšen govor, ki temelji na spodbujanju nasilja in sovraštva na relaciji »mi–oni«, pa čeprav pod pretvezo nudenja prostora za javno razpravo, v resnici oži prostor demokratične izmenjave različnih mnenj in krni pravico do mirnega sobivanja vseh pripadnikov družbe ter mirnega reševanja morebitnih nestrinjanj in iskanja skupnega konsenza ter je v avdiovizualni medijski storitvi prepovedan. Takšen govor tudi v ničemer ne prispeva k obveščanju javnosti o vprašanih javnega interesa ter v ničemer ne prispeva k odprti demokratični družbi dialoga in medsebojne strpnosti.

Da namen oddaje v resnici ni v odpiranju prostora za javno razpravo, kjer bi lahko gledalci sodelovali z različnimi mnenji glede aktualnih političnih razmer, je razvidno tudi iz odziva voditelja (in tudi kasneje kličočih) na edini klic gledalke (20:44:34), ki je nasprotoval siceršnji vsebinski usmeritvi oddaje in enoznačnim odzivom kličočih. Voditelj ne sprejme njenega mnenja kot enakega ostalim,

⁶ Slovar slovenskega knjižnega jezika besedo »pozivati« razlaga kot glagol ravnanja s premikanjem, v smislu javno izražati željo, da kdo kaj stori, se česa udeleži. Pri tem ob pozivanju ni bil uporabljen pogojnik, torej v smislu »če ...«, vendar pa se napoved najbrž ne bo nikoli uresničila (kot to po oddaji v medijskih izjavah želi prikazati voditelj, glej dalje), pač pa je sila že tu in razmere zahtevajo aktivacijo (kar je na primer tudi v nasprotju z voditeljevo razlago v kasneje predvajani oddaji »*Kdo vam laže?*« (1. 7. 2022, 20:09:45), ko dejansko uporabi pogojnik, »[Č]e bodo uporabili silo ...« (20:17:33), ki pa ni primer v tem postopku obravnavnega govora; nenazadnje pa je takšen voditeljev govor tudi v diametralnem nasprotju z govorom, ki je obravnavan v temu postopku: »[O]čitno bodo z oblasti samo na silo šli.« (kot zg.)). Izrecno pa velja poudariti, da ne glede na prej pojasnjeno, pomeni vsak poziv k posedovanju orožja za namen »obračunavanja« spodbujanje nasilja, saj njegova uporaba sama po sebi nasprotuje uveljavljenim civilizacijskim in demokratičnim standardom doseganja družbenega konsenza.

pač pa ga na osnovi pavšalno polarizirajočega pristopa zavrne, rekoč: »Vem pa, da ste pač iz tega gnezda, o katerem govorim ...« (20:45:28) Voditelj se tako težko distancira od sicer tu obravnavanega spornega govora gledalca, saj za razliko od zgornjega temu pritrdi (»Ja, lejte, jaz sem že pred časom rekel ...«). Tako legitimira govor gledalca na način, da gre takšne izjave spodbujanja nasilja in sovraštva razumeti kot legitimno obliko *svobodnega* govora, ki da je v družbi toleriran in celo zaželen.⁷ V resnici pa bi šele dovoljevanje nasprotnega mnenja gledalcu oddaje zares omogočilo celovito obveščenost o temi v javnem interesu, širjenje obzorij in ustvarjanje lastnega mnenja o obravnavani tematiki. To pa je skladno s teorijo novinarskih vrst tudi ena ključnih karakteristik informativne programske zvrsti, v katero sicer sodi tudi obravnavana oddaja.

Svoboda govora namreč ne pomeni, da ima posameznik pravico izreči karkoli o komerkoli ali konkretno: svoboda govora ne pomeni, da ima govorec pravico spodbujati nasilje ali sovraštvo do *druge* skupine oseb. Seveda je temelj vsake demokratične družbe pravica do svobodnega izražanja, kar najbolje manifestira ravno prostor, ki ga ustvarja v postopku tu obravnavana oddaja. Ta prostor mora biti (in tudi v konkretnem primeru je) namenjen izražanju argumentirane kritike do nosilcev politične oblasti. A svobodno izražanje mnenja in upravičene kritike ni enako spodbujanju nasilja ter sovraštva, kar se v konkretnem primeru izrazi kot poziv k uporabi sile do skupine oseb na podlagi njihovega drugačnega prepričanja, političnega ali drugega mnenja.

Voditelj tako, ne da bi ustrezno odreagirjal in preprečil govor gledalca, ta govor še stopnjuje, na način ideologizacije družbene percepcije v smislu delitve »mi proti oni« ter na ta način izziva *sovraštvo* in nestrpnost do »drugega«. Glede na nosilec takšne prezentacije, tj. medij, ter njegov vpliv na javno mnenje in izkustveno dožemanje sveta njegovega gledalca, pa se takšen govor kaže še kot posebej problematičen, kot bo to pojasnjeno v nadaljevanju.

Agencija tako pri tej točki tristopenjskega testa v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju. Kot izkazano zgoraj, se namreč zavezanec v svoji izjavi ne opredeli do konkretnih ugotovitev agencije tu, pač pa členi govor in se pretežno središči okoli pomenskega razlikovanja besed boj–obramba, ki v kontekstu tu obravnavane kršitve spodbujanja nasilja in sovraštva ni relevanten. S takšnim svojskim načinom argumentacije namenoma spregleda vse navedeno v tej točki obrazložitve in, če sledimo in obenem negiramo zavezančev utemeljitveni pristop, pri tem niti ne pojasni, pred katero nevarnostjo naj bi konkretno govora predvidela obrambo ter o kakšnih kriznih razmerah je govora (glej obrazložitev dalje). Dalje, zavezanec se v svoji izjavi osredotoči zgolj na zakonski znak spodbujanja nasilja, v celoti pa zanemari zakonski znak spodbujanja sovraštva. Takšen sovražni govor, kot obrazloženo v tej obrazložitvi, vzbuja pri gledalcih močna čustva nenaklonjenosti, odpora do drugega oziroma skupine oseb, ki ji pripada, in je navadno združen z željo škodovati mu.⁸ Zavezanec prav tako namenoma spregleda učinkovanje takšnega govora, ob tem povsem neupoštevajoč medij, prek katerega je takšen govor razširjan, saj namreč s tovrstnim njegovim oblikovanjem in reprodukcijo utegne bistveno prispevati k širjenju sovraštva in nasilja v družbi. Pri tem je v celoti nepomembno, če »nekdo« (kot to zavezanec o voditelju oddaje), bodisi neposredno bodisi posredno spodbuja nasilje ali sovraštvo prek avdiovizualne medijske storitve. Zakon med načinoma ne ločuje,

⁷ Sovražni govor je tisti, ki ustvarja realnost, ki oblikuje sovražne mentalitete, in ki ustvarja podlago za vse druge oblike sovražnosti. Jezik namreč realnost ustvarja in je ne le odseva. (vir: Vesna Leskovšek (2005), *Mi in oni: Nestrpnost na Slovenskem*)

⁸ Kot besedo »sovraštvo« definira Slovar slovenskega knjižnega jezika.

medtem ko zavezanec z vsiljevanjem takšnega razločevanja odkazuje na namero izničenja svoje odgovornosti in pomanjkljivega zavedanja vrste medija, prek katerega je bil govor razširjan. Agencija tako pri presoji tega kriterija zaključuje, da je bil namen in način takšnega gledalčevega in voditeljevega govora izrecno v spodbujanju nasilja in sovraštva do skupine oseb, pri čemer sta oba subjekta zavestno in namerno (v smislu umanjkanja reakcije na govor gledalca in kasnejše stopnjevanje) spodbujala nasilje ali sovraštvo do skupine oseb na podlagi prepričanja, političnega ali drugega menja, kar je v skladu s prvo alinejo 9. člena ZAvMS prepovedano.

(4.b)

Agencija je pri tem kriteriju presojala, ali sta gledalec in voditelj s samo vsebino obravnavanega govora spodbujala občutke sovraštva in opravičevala uporabo nasilja zoper določeno skupino ljudi na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja.

Oba govora vsebinsko izhajata iz percepcije »mi proti oni« (na polarizirajočem konceptu sicer sloni celotna oddaja). Pri čemer sta govora stopnjevana do te mere, da se za odpravo »njih« poziva k uporabi sile, tj. tudi na način uporabe orožja in prelivanja krvi (ob močno terminološko zaznamovani rabi besed: borba, boj, orožje, kri, obračunati, oditi na silo). Takšen ekspliciten in zaznamovan govor v sebi nosi sovraštvo do druge skupine ljudi. Izzivanje sovraštva tu razumemo kot širjenje mnenj in vrednostnih sodb, ki določeni skupini ljudi pripišejo negativno lastnost oziroma (krivdno) posebnost, s čimer jo v razmerju do druge skupine stigmatizirajo kot manjvredno, manj zaželeno. Besedo »stigmatizacija« Slovar slovenskega knjižnega jezika definira kot opredeljevanje koga kot družbeno manj sprejemljivega zaradi njegove drugačnosti (od nas), navadno neupravičeno. Takšen govor potencira sovražna občutja do izpostavljene skupine ljudi. Vsebina in sam način, na katerega je govor zoper skupino izrečen (žaljiv, nespoštljiv, ponižujoč, kot zg.), tako nedvoumno pri gledalcu spodbuja občutke nesprejemanja »drugega« na podlagi njegovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja (drugemu pa je, kot ugotovljeno zgoraj, pripisana tudi »krivda« za svoj položaj, čeprav ta krivda ostaja neopredeljena), spodbuja neenakopravnost na podlagi političnega ali drugega mnenja in izziva sovraštvo (v smislu: globoka in vztrajna čustva, katerih značilnost je neugoden, obsojajoč odnos do drugega, drugačnega, manjvrednega) ter nestrpnost do ciljne populacije. Raba pavšalnih navedb ter terminološko in ekspresivno slabšalno zaznamovanih izrazov (kot zg.) ob uporabljenem agitatorskem pristopu, ki »poziva vse Slovence, da se pripravijo na boj,« da »nazaj dobimo Slovenijo« (ki je očitno več nimamo, pa čeprav s strani oblasti sila v tem trenutku še ni uporabljena⁹), ker »očitno bodo z oblasti samo na silo odšli,« so močno zaznamovane vsebine, ki utegnejo v družbi spodbuditi sovraštvo in nasilje do skupine ljudi z drugačnim mnenjem in političnim prepričanjem. – Sam diskurz in način ravnanja pa utegneta prestopiti okvire razprave, ki se je odvijala v oddaji, ter se kot sprejemljiva in pričakovana uveljaviti tudi v družbi širše.

Gledalec samo tematiko oddaje, tj. izražanje mnenj in stališč v zvezi z delom predstavnikov trenutne politične oblasti, izrabi za lansiranje lastnih pavšalnih in neutemeljenih sodb (z ničemer tako v resnici ne podkrepi svojega izjavljanja v zvezi z aktualnim političnim stanjem), katerih namen se kaže kot motivirano spodbujanje nasilja in sovraštva do skupine oseb na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja. Tako recimo v svojem govoru ne pojasni, za kakšno silo naj bi šlo, da bi prebivalstvo

⁹ Kot po oddaji pojasnjuje tudi sam voditelj (glej opombo zgoraj).

utegnilo uporabiti orožje proti oblasti. Še več, prebivalstvo mora imeti orožje v posesti že zdaj (»Tisti, ki imate orožje doma, ne ga predati policiji. Tisti, ki ga nimamo, si ga bomo nabavili ...«). Nenazadnje velja poudariti tudi, da že samo posedovanje orožja v smislu reševanja morebitnih nestrinjanj z osebami drugačnega prepričanja, političnega ali drugega mnenja velja za spodbujanje nasilja. Pojem orožja namreč sam v sebi nosi pomen pripravljenosti za bojevanje in je načelno proti vsem oblikam demokratičnega sobivanja in reševanja morebitnih družbenih nestrinjanj. Takšno spodbujanje militarizacije je nevarno in ga javnost lahko razume tudi kot zadnjo stopnjo resnosti razmer, ki terjajo oboroževanje, in torej pripravljenost na nasilje, ki temu sledi. Kako točno se ta resnost razmer kaže v praksi, pa gledalec, kot rečeno, niti ne pojasni. Tega pa v nadaljevanju ne stori (govora gledalca pa tudi ne omili) niti sam voditelj, ki govor gledalca podkrepi, rekoč, »[O]čitno bodo z oblasti samo na silo šli.« – Zakaj sploh bi bila potrebna sila, če prebivalstvo orožje potrebuje za obrambo pred pretečo silo oblasti (ki je sicer še ni, kot zg.), pa nobeden izmed njiju v svojem govoru ne pojasni.

Agencija tudi pri tej točki tristopenjskega testa v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju. Zavezanec se, kot že pojasnjeno zgoraj, v zvezi z zakonskim znakom spodbujanja sovraštva niti ne izjasni. Medtem ko v zvezi s spodbujanjem nasilja navaja nekatera, bodisi obča zgodovinska dejstva bodisi nekatere voditeljeve lastne zgodovinske okoliščine, ki za presojo dejanskega stanja tu niso relevantne. Kot obrazloženo zgoraj, sta oba v postopku tu obravnavana govora spodbujala občutke sovraštva ter opravičevala uporabo nasilja zoper določeno skupino ljudi na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja.

(4.c)

Agencija je pri tem kriteriju govora presojala glede na: status in vlogo nosilcev govora v družbi, kaj je bil vzrok za takšen govor in skozi kateri medij je bil izrečen, ciljno občinstvo in prevladujočo družbeno klimo. Predmet tu obravnavanega kriterija se kaže kot še posebej pomemben z vidika učinkovanja govora.

Dejstvo, da je bil obravnavani govor izrečen s strani gledalca in afirmiran s strani novinarja, tj. voditelja, ki zaradi svojega statusa (pridružena avtoriteta in vpliv na javnost) uživa višjo stopnjo zaupanja s strani gledalca, ter prek (televizijskega) medija, kot pomembnega nosilca družbene moči, tj. predvsem z vidika vpliva na gledalca, na njegovo zavedanje, delovanje, dojetje sveta in vpliva na njegovo sposobnost pridobivanja izkušenj ter učenja od drugih ljudi, daje takšnemu govoru še posebno težo. Vloga medijev je bistvena pri sooblikovanju vsakdanjega življenja ljudi in celotne družbe. Lahko bistveno prispevajo k družbenemu dialogu in razumevanju med vsemi družbenimi skupinami, lahko pa so sprožilec družbene napetosti, še posebej skozi širjenje sovraštva. Z njihovim oblikovanjem in reprodukcijo lahko tako bistveno prispevajo k širjenju sovraštva in nasilja v družbi. Pri tem je pomembno dejstvo, da mediji javnim zadevam podeljujejo status, to pomeni legitimirajo izbrani diskurz in utrjujejo vedenjske norme, tako delujejo tudi kot sredstvo za legitimacijo predsodkov in so sprožilci družbenih ravnanj. Ne vplivajo pa samo na izbor teme, o kateri bo tekla javna razprava, pač pa tudi na način, kako bo javnost oblikovala svoja mnenja in stališča do javnih vprašanj. Mediji tako določajo pomenski okvir, v katerem se ustvarjajo interpretacije posamezne teme. Glede na uvodoma definiran žanr oddaje, ki, kot ugotovljeno, sodi med informativno programsko zvrst, gledalec od takšne vsebine pričakuje še posebej verodostojno obveščanje o relevantnih dogodkih v družbi. Takšno obveščanje mora težiti k posredovanju preverljivih in popolnih

dejstev – kar še posebej velja za voditelja. Kot ugotovljeno zgoraj, v novinarja (širše novinarstvo), kot nosilca medijske prezentacije skozi tradicionalni televizijski medij, gledalec v sodobnem času goji še posebej visoko stopnjo zaupanja.¹⁰

Priznavajoč posebno družbeno vlogo novinarskemu poklicu, v smislu t. i. »psov čuvajev«, in upoštevajoč, da sodna praksa¹¹ pripadnikom nekaterih poklicev, med katere sodijo tudi novinarji, zaradi njihove vloge pri uresničevanju pravice javnosti do obveščeniosti (t. i. četrta veja oblasti) sicer priznava širše meje svobode izražanja, pa istočasno ne izključuje etičnega in odgovornega ravnanja novinarja, tj. objektivnega in nepristranskega obveščanja javnosti (zanesljive in celovite informacije tu kot imperativ informativne programske zvrsti) – še posebej na področju izzivanja sovraštva in nestrpnosti ter spodbujanja nasilja. Novinar mora tako pri obveščanju javnosti oziroma v razpravi javnega pomena spoštovati pravice in ugled drugega. Oster in provokativen govor se tako dopušča le v primeru, da takšen govor konstruktivno prispeva k razpravi o temi v javnem interesu in je torej takšen govor upravičen. Pri tem pa takšen govor ne sme temeljiti na neargumentiranih negativnih stereotipih, stigmatizaciji, ki izvirajo iz netolerantnosti ter bi kot tak utegnil služiti spodbujanju neenakopravnosti ter spodbujanju sovraštva in nasilja. K takšnemu delovanju novinarja nenazadnje zavezujejo tudi mednarodno sprejeti profesionalni etični kodeksi delovanja.

Potem ko je bila že zgoraj prepoznana relevantnost in pomembnost tovrstnih kontaktnih oddaj za odpiranje prostora javne razprave na temo aktualnih političnih in družbenih dogajanj, pa širjenje v postopku tu obravnavanega govora ne sodi h krepitvi demokratične družbe in je zato kot tak tudi prepovedan z zakonom. Tako gledalčev kot voditeljev govor sta bila namenjena spodbujanju nasilja in sovraštva do skupine ljudi na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja. Kot izkazano zgoraj, sta gledalec in voditelj z govorom prekoračila vsebinske okvire oddaje in s pozivom gledalcem k uporabi sile in orožja proti skupini oseb materializirala realno grožnjo po »obračunavanju« z nasprotno mislečimi, tako da bo pri tem uporabljeno orožje. Voditelj pri tem ob gledalčevem govoru ni odreagirala, pač pa je po njegovem zaključku govor v začrtani smeri še nadaljeval. Voditelj je tako prekoračil vsebinske okvire oddaje in s tem zlorabil pravico do svobode izražanja in kršil obče sprejete etične standarde novinarske profesije.

Ti namreč določajo, da so spodbujanje k nasilju, širjenje sovraštva in nestrpnosti ter druge oblike sovražnega govora nedopustni. Novinar jih ne sme dopustiti, če pa to ni mogoče, se mora nanje nemudoma odzvati in jih obsoditi.¹² Profesionalni novinarski standardi tako kot nedopustno označujejo vsako spodbujanje nasilja in sovraštva ter zavezujejo novinarje, da po svoji najboljši moči zagotovijo, da širjenje informacij in mnenj ne prispeva k širjenju sovraštva in predsodkov v družbi.¹³ Novinarji bi se tako morali izogibati izjavam, ki predstavljajo na predsodkih utemeljene obtožbe, ki so nepotrebno žaljive, nespoštljive in pomenijo spodbujanje neenakopravnosti na podlagi osebnih okoliščin. Dalje, novinar mora prav tako aktivno delovati v smeri zagotavljanja, da v avdiovizualni medijski storitvi predvajane vsebine ne bo mogoče napačno interpretirati. V tem kontekstu novinar

¹⁰ V primerjavi na primer z drugimi t. i. »netradicionalnimi«, novimi (spletnimi) mediji (glej na primer: <http://mm-arhiv.si/novice/mmediji/17967/mediana-zaupanje-slovencev-v-klasicne-medije-je-visoko>).

¹¹ Glej številne sodbe ESČP na to temo na: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.

¹² Kodeks Društva novinarjev Slovenije, tam 21. člen.

¹³ Na primer tudi Etični kodeks Mednarodne novinarske federacije (International Federation of Journalist, 1954/1986).

ne sme niti preveč poenostavljati niti poudarjati dogodkov ali okoliščin izven konteksta.¹⁴ Vsak takšen govor, ki ni namenjen iskanju resnice o temi, pomembni za javnost, temveč le spodbujanju neenakopravnosti ter izzivanju sovraštva in nestrpnosti napram določeni skupini ljudi, krši novinarska etična pravila in ne uživa pravnega varstva v okviru pravice do svobode izražanja.

Voditelj v primeru tu obravnavanega govora in tudi umanjkanja odziva na govor kličočega gledalca ni ravnal v skladu s prej navedenimi obče sprejetimi etičnimi standardi novinarske profesije. Skladno z vsem izkazanem v tem pozivu (izbira obravnavnih tem, raba besedišča, upoštevanje mnenj kličočih) bi se voditelj še posebej moral zavedati možnosti odstopa od zakonskih norm in s tem svoje odgovornosti pri preprečevanju spornih situacij in njihovih posledic ter se na govor gledalca pravočasno odzvati oziroma ga v nadaljevanju postaviti v kontekst, ki bi kar se da minimiziral možnost napačnih interpretacij.¹⁵ Medtem ko voditelj ravno obratno, s svojim govorom, ki je sledil govoru gledalca, le-tega najprej potrdi (»[P]rišli so s krvjo na oblast ...) ter v nadaljevanju stopnjuje v smeri pozivanja gledalca k uporabi sile za namen odstranitve skupine oseb na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja (»[O]čitno bodo z oblasti samo na silo šli.«).

Upoštevalo se zgoraj obravnavani vpliv televizijskega medija na svoje ciljno občinstvo in aktualno prevladujočo družbeno klimo terja od novinarjev (izdajateljev) še posebno previdnost pri širjenju govora (na način posploševanja in ščuvanja), ki spodbuja nasilje in sovraštvo v družbi. Sporočilo, ki ga (prek medija z največjo stopnjo zaupanja javnosti¹⁶) takšen govor širi, lahko vpliva na naraščajočo sovraštvo med pripadniki družbe, ki ima lahko za posledico tudi vznik nasilja ter resno ogrožanje demokratičnega miru. Ker medij zaradi svojega družbenega statusa podeljuje občo legitimiteto takšnemu načinu razmišljanja, lahko takšen govor pri gledalcih ustvarja vtis, da sta takšna drža in ravnanje družbeno zaželena in upravičena ter da se bosta kot »normalna« tolerirala v vsakodnevni javni razpravi in javnemu delovanju. Takšen govor pa bi tako lahko bistveno vplival na obče varovano vrednoto ščitenja posameznikove varnosti, družbene stabilnosti in tolerantnosti.

Agencija tudi pri tej točki tristopenjskega testa v celoti vztraja pri prvotno ugotovljenem dejanskem stanju. Zavezanec se namreč v svoji izjavi o pomenu konteksta, v katerem je bil govor razširjan (kot zg.), tj. predvsem pomenu voditelja in medija, kot nosilcev takšnega govora, posledičnega dometa takšnega govora in s tem možnosti vplivanja na družbo ter prevladujočo družbeno klimo, ne izjavi. Zavezanec v svoji izjavi vseskozi skuša vzbujati vtis, da ne gre za voditelja programske vsebine, ki jo oblikuje in za katero nosi odgovornost ponudnik avdiovizualne medijske storitve, pač pa je voditelj zgolj »nekdo«, ki svobodno širi svoje mnenje, ne meneč se, da to počne v mediju, tj. javnem komunikacijskem kanalu s pomembnim družbenim vplivom. Več kot očitno se zavezanec v izjavi spreneveda, ko namenoma zanemari tu obravnavan kriterij in vodenje inšpekcijskega nadzora izenači s posegom uradnega organa na osebni nivo. Še več, v celoti napačno predmet tukajšnjega

¹⁴ Kodeks Združenja poklicnih novinarjev.

¹⁵ Da sicer tudi voditelj dopušča možnost drugačnih interpretacij tu obravnavanega govora, izhaja nenazadnje tudi iz očitne potrebe po posredovanju dodatnih pojasnil glede namena govora in njegove pravilne interpretacije, kot na primer v oddaji »Kdo vam laže?«, predvajani dne 1. 7. 2022, 20:09:45.

¹⁶ Zaupanje gledalca v medije tu razumemo v smislu rabe znotraj sociološke znanosti, kjer pojem temelji na predpostavki, da zaupanje olajša ali zavira sodelovanje posameznikov v neki družbeni skupini. Ker zaupanje ljudi do tradicionalnih mediev še posebej v današnjem času (in v primerjavi s spletnimi mediji) ostaja signifikantno (kot zgoraj), to dejstvo neposredno izkazuje vpliv medija na zavedanje in delovanje njegovega gledalca. Tu kot bistvenega pomena tudi zgoraj obravnavani vpliv subjekta, ki takšen govor širi – tj. novinar oziroma voditelj.

inšpekcijskega postopka prevede na poseg v voditeljevo osebno pravico do podaje svobodne kritike oziroma zagovora do kogarkoli in česarkoli. Takšno tolmačenje zavezanca je v celoti napačno in kardinalno odstopa od namena postopka. Voditelj bi se moral zavedati svoje odgovornosti in delovati skladno s profesionalnimi novinarskimi standardi. Voditelj tako ni in ne more biti kar »nekdo«, ki »izrazi strah pred tem, da bo prišlo do nasilja«, na ta način pa legitimira gledalčevo spodbujanje nasilja in sovraštva ter se kasneje enostavno distancirati od odgovornosti za morebitno napačno razumevanje takšnega govora v javnosti. V vsakem trenutku bi se namreč moral zavedati, da govor razširja prek komunikacijskega kanala s pomembnim vplivom na oblikovanje javnega mnenja, ustvarjanja obče družene klime in zagotavljanja demokratičnih načel.

(5)

Vsled vsega zgoraj navedenega agencija ugotavlja, da zavezanec NTV24.si d.d. v programski vsebini »Kdo vam laže?«, predvajani 28. 6. 2022, 20:09:48–20:56:30, v času od 20:52:11 do 20:52:33 in v času od 20:52:41 do 20:52:58, ni spoštoval zakonskih zahtev in v nasprotju s splošno določbo ZAvMS prek avdiovizualne medijske storitve, tj. televizijskega programa NOVA24TV, spodbujal nasilje in sovraštvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja. To je storil tako, da je dovolil, da sta gledalec in voditelj v oddaji s svojim govorom spodbujala nasilje in sovraštvo do skupine oseb na podlagi njihovega prepričanja, političnega ali drugega mnenja. Pri tem voditelj na takšen govor gledalca z ničemer ni odreačiral, pač pa nasprotno, njegov govor v nadaljevanju afirmiral s pozicioniranjem sile kot edine možnosti udejanjenja gledalčevega cilja. Ker takšen govor utegne spodbuditi nasilje ali sovraštvo v družbi, je v avdiovizualni medijski storitvi prepovedan. Zavezanec je s tem izvedbenim dejanjem prek svojega televizijskega programa spodbujal nasilje in sovraštvo ter pri gledalcih spodbujal občutke netolerantnosti ter sovražnosti in nestrpnosti do skupine oseb na podlagi njihovega drugačnega prepričanja, političnega ali drugega mnenja, s čimer je kršil prvo alinejo 9. člena ZAvMS.

(6)

Agencija ima na podlagi drugega odstavka 39. člena ZAvMS pravico in dolžnost, da odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti, na način in v roku, ki ju sama določi. Agencija je pri izbiri ukrepov in določitvi roka za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti upoštevala težo kršitev oziroma ugotovljenih nepravilnosti, zahtevnost njihove odprave, posledice za javni interes ter časovno komponento, v smislu čim hitrejše preprečitve ponovitve kršitve in v smislu možnosti za realizacijo ukrepov, predvidenih v prvi točki izreka te odločbe. Poleg vsega navedenega je agencija, sledeč siceršnji praksi, upoštevala tudi okoliščino, da pri zavezancu iz naslova predmetne zakonske določbe do sedaj še ni bila ugotovljena kršitev. Gre za storitev enkratnega krivega dejanja, ki ga za nazaj ni moč odpraviti, je pa možno njegovo ponovitev v prihodnje v celoti preprečiti, in sicer na način, da zavezanec zagotovi, da:

- programske vsebine z naslovom »Kdo vam laže?«, na način in v obliki z dne 28. 6. 2022, 20:52:11–20:52:33 in 20:52:41–20:52:58, oziroma samostojno ali kot del druge programske vsebine v tem delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena ZAvMS, ne bo več predvajal v televizijskem programu NOVA24TV; s čimer se zagotovi odprava nepravilnosti, na način preprečitve ponovitve ugotovljene kršitve, tako da že posneta programska vsebina ne bo ponovno predvajana;

- programska vsebina z naslovom »Kdo vam laže?«, na način in v obliki z dne 28. 6. 2022, 20:52:11–20:52:33 in 20:52:41–20:52:58, oziroma samostojno ali kot del druge programske vsebine v tem delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena ZAvMS, ne bo dostopna na katerikoli avdiovizualni medijski storitvi, bodisi televizijskem programu bodisi avdiovizualni medijski storitvi na zahtevo, ki je pod uredniško odgovornostjo ponudnika (kot recimo na YouTube kanalu pod imenom Nova24TV Slovenija <https://www.youtube.com/c/Nova24TVSlovenija>, 4. 10. 2022); s čimer se zagotovi odprava nepravilnosti, na način preprečitve ponovitve ugotovljene kršitve, tako da že posneta programska vsebina gledalcu ne bo dostopna na drugem televizijskem programu oziroma avdiovizualni medijski storitvi na zahtevo;
- v programski vsebini z naslovom »Kdo vam laže?« oziroma v primerljivi programski vsebini na sporedu televizijskega programa NOVA24TV, predvajani v primerljivem programskem času predvajanja predmetne vsebine, objavi izrek te odločbe, na način in v obliki, da bo gledalec jasno in nedvoumno seznanjen z njegovo vsebino, in sicer: »Izdajatelju televizijskega programa NOVA24TV je Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije odredila ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti, na podlagi katerih bo v prihodnje lahko preprečil spodbujanje k nasilju ali sovraštvu do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja, kot je bilo to ugotovljeno v oddaji »Kdo vam laže?« dne 28. 6. 2022.«; s čimer se varuje pravica javnosti do obveščenosti, da je avdiovizualna medijska storitev, katere glavni namen je zagotavljanje programskih vsebin splošni javnosti, s predvajanjem zadevne programske vsebine kršila zakonsko določbo;
- v svojih prihodnjih oddajah lastne produkcije ne bo več spodbujal k nasilju ali sovraštvu do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi prepričanja, političnega ali drugega mnenja in v ta namen seznanil novinarje, voditelje in vse druge odgovorne osebe za realizacijo avdiovizualnih programskih vsebin, ki so predvajane v televizijskem programu NOVA24TV, s predmetno inšpekcijsko odločbo in oblikoval smernice ravnanja za preprečitev spodbujanja nasilja ali sovraštva v vseh programskih vsebinah lastne produkcije, ki bodo temeljile na določbah prve alineje 9. člena ZAvMS in ugotovitvah predmetne inšpekcijske odločbe ter bodo vsebovale najmanj: a) navodila za ravnanje novinarja oziroma voditelja, tako kontaktne televizijske pogovorne oddaje, kot tudi vsake druge programske vsebine zavezanca, ki je nastala v njegovi lastni produkciji; b) navodila v kontaktno oddajo kličočemu gledalcu v zvezi z zahtevami zavezanca po preprečevanju spodbujanja nasilja ali sovraštva, ki bodo v določenem časovnem intervalu, a najmanj v obdobju treh (3) mesecev, predvajana vsakič, preden bo gledalec sodeloval v kontaktni oddaji oziroma vsaki drugi programski vsebini zavezanca; s smernicami ravnanja bo zavezanec seznanil vse zgoraj navedene osebe; s čimer se odpravlja ugotovljena nepravilnost, na način, da se z zagotovitvijo predhodnega ozaveščanja znatno zmanjšuje možnost za njeno ponovitev v prihodnje; ker sta storilca ugotovljene kršitve tako voditelj kot gledalec, se izrečen ukrep nanaša na sprejetje takšnih pravil ravnanja s strani zavezanca, ki bodo preprečevala govor, ki bi spodbujal nasilje ali sovraštvo, tako voditelja (oziroma širše, vseh za realizacijo programskih vsebin odgovornih oseb) kot gledalca.

Agencija je k vsakemu ukrepu posebej predvidela rok, kot navedeno v prvi točki izreka te odločbe, ki je po njeni oceni potreben ter hkrati zadosten za zavezančovo ukrepanje, kot mu je to bilo naloženo s to odločbo, in tudi seznanitev agencije o izvedenih ukrepih in odpravljenih nepravilnostih, s tem pa je tudi utemeljen.

Zavezanec mora najkasneje do izteka roka iz tretje, četrte in pete alineje prve točke izreka te odločbe obvestiti agencijo o odpravljenih nepravilnostih in sprejetih ukrepih v zvezi z izpolnitvijo obveznosti ter ji v ta namen k prvi in drugi alineji prve točke izreka posredovati dokazila v obliki izjave o umiku programske vsebine »*Kdo vam laže?*«, v delu, ki predstavlja kršitev prve alineje 9. člena ZAvMS, iz sporeda ali kataloga, ki ga oblikuje ponudnik avdiovizualne medijske storitve; k tretji alineji prve točke izreka posredovati posnetek programske vsebine, v kateri je bil predvajan izrek te odločbe ter k četrti in peti alineji prve točke izreka posredovati dokazila v obliki kopije smernic ravnanja za preprečitev spodbujanja nasilja ali sovraštva, na način kot predviden tam, ter dokazila o seznanitvi z njimi in predmetno inšpekcijsko odločbo vseh oseb, navedenih v četrti alineji prve točke izreka te odločbe. Sprejeti ukrepi zavezanca pomenijo tudi izvršitev odločbe, na način posredovanja zgoraj določenih dokazil v zvezi z izvršitvijo prve točke izreka te odločbe.

V primeru, da zavezanec v predpisanem roku ne odpravi kršitve, ki izhaja iz izreka te odločbe, mu lahko agencija skladno s prvo in drugo alinejo tretjega odstavka 39. člena ZAvMS začasno prekliče oziroma razveljavi dovoljenje za izvajanje televizijske dejavnosti.

Obveznost obveščanja agencije o sprejetih ukrepih za odpravo nepravilnosti iz druge točke izreka te odločbe izhaja iz petega odstavka 29. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07-UPB1, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami) in je s tem tudi utemeljena.

(7)

Agencija je v postopku ugotovila, da posebni stroški postopka niso nastali niti jih ni uveljavljal sam zavezanec, zato je na podlagi 118. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-UPB2, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami) odločila tako, kot izhaja iz tretje točke izreka te odločbe.

V skladu s tretjim odstavkom 191. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12, z vsemi nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZEKom-1) je ta odločba dokončna.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo je v skladu s 192. členom ZEKom-1 mogoče sprožiti upravni spor v roku tridesetih (30) dni od njene vročitve. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana.

Odgovorna oseba:

Petra Zupančič

pooblaščen uradna oseba agencije

Vročiti: NTV24.si d.d., Štihova ulica 7, 1000 Ljubljana – osebno.